

Credința și fapta

Programul Sărbătorii Sfintei Mari Mucenițe Ecaterina, ocrotitoarea parohiei noastre:

◆ *Vineri, 24.11.2006, ora 17.00*

– *Vecernia Hramului*

◆ *Sâmbătă, 25.11.2006,*

ora 8.00 – Utrenia, Acatistul,

Sfânta Liturghie și pomenirile

*pentru ctitori, precum și pentru toți
cei răposați.*

După Vecernie și după Sfânta

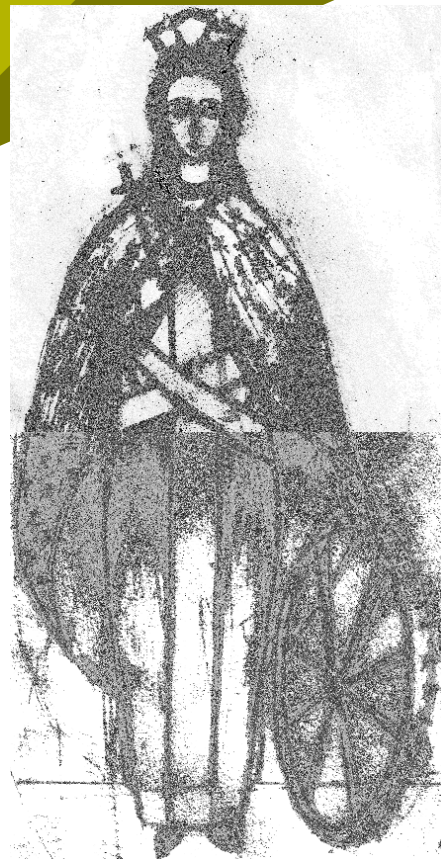
Liturghie, cu sprijinul enoriașilor

se vor organiza agape creștine.

Vă invităm cu drag să participați

la aceste momente de rugăciune

și bucurie duhovnicească !

*Sfânta Ecaterina -
Grafică de Elena Gheorghită*

**Evanghelia duminicii a douăzeci și
patra după Rusalii—Pilda bogatului
căruia i-a rodit țarina (Luca XII, 16-21)**

16. Și le-a spus lor această pildă, zicând: Unui bogat i-a rodit din belșug țarina.

17. Și el cugeta în sine, zicând: Ce voi face, că n-am unde să adun roadele mele ?

18. Și a zis: Aceasta voi face: Voi strica

jîtnițele mele și mai mari le voi zidi și voi strânge acolo tot grâul și bunătățile mele;

19. Și voi zice sufletului meu: Suflete, ai multe bunătăți strânse pentru mulți ani; odihnește-te, mănâncă, bea, veselește-te.

20. Iar Dumnezeu i-a zis: Nebune ! În această noapte vor cere de la tine sufletul tău. Și cele ce ai pregătit ale cui vor fi ?

21. Așa se întâmplă cu cel ce-și adună comori sieși și nu se îmbogățește în Dumnezeu.

Din Cuprins:

◆ Schitul Vovidenia	2
◆ Biserica Toma Cozma	3
◆ Sfântul Prooroc Avdie	4

**Marti, 21 noiembrie
este sărbătorită
Intrarea în Biserică a
Maicii Domnului**

*praznic împărătesc când se
face și dezlegare la pește.*

Vovidenia - Înfățișarea la templu a Maicii Domnului

Deși actul aducerii la templu a prunței fecioare Maria se înscrie în asamblul tradițiilor iudaice, totuși, semnificațiile acestei mari sărbători, ne indică faptul că alegerea Sfintei Fecioare Maria pentru a-L naște pe Hristos nu a fost arbitrară. Părinții săi, Ioachim și Ana, erau considerați „drepti înaintea lui Dumnezeu”. Ei s-au rugat cu lacrimi pentru a dobândi

un copil, iar Fecioara Maria a fost rodul rugăciunii lor. Ana făgăduise, încă înainte de a zămisi, că, de va avea copil, îl va închina lui Dumnezeu, dându-l la templu. Conform mărturiei Sfintei Tradiții, când fetița a împlinit trei ani, cei doi Sfinți Părinți și-au împlinit promisiunea, aducând-o la Templul din Ierusalim, unde a rămas timp de 12 ani.

Primul Templu din Ierusalim a fost construit de către Solomon, dar a fost distrus în 586 î.d.Hr. El a fost

reprezintă data sfințirii unei biserici cu acest hram în anul 543, construită de Iustinian cel Mare lângă zidul ruinat al vechiului Templu din Ierusalim.

Numele de „Vovidenie” sau „Ovidenie” provine din slavonă, însemnând „ceea ce se face văzută”. Tradiția populară spune că de Vovidenie se deschid cerurile și de aceea, în această zi, se fac slujbe pentru cei adormiți.

Noaptea de Vovidenie e considerată un indiciu despre cum va fi vremea. Dacă în această noapte e senin, anul viitor va fi secetos, iar de ninge, va fi o iarnă bogată în zăpadă. Tot în popor, această sărbătoare este asociată metaforei luminii, din diferite legende și superstiții. Astfel, sărbătoarea este cinstită pentru a avea o vedere bună și a nu fi lipsit de lumina ochilor.

Tot în ziua de Vovidenie, copiii pun în vase cu apă crengi de măr. Ținute la lumină și căldură, ele înmuguresc și înfloresc, fiind folosite în noaptea de Anul Nou drept sorcove.

reconstruit 70 de ani mai târziu, de către Zorobabel, existând până în anul 70 d.Hr.T., când a fost distrus de romani. Tradiția rabinică spune: „Cinci lucruri care se aflau în primul templu nu se mai găseau în al doilea: Chivotul Legii, Untdelemnul ungerii, Focul din înălțime și sorții

Urim și Tumim”. Această lipsă a vechilor mărturii ale revelației dumnezeiești transformă templul în loc al unei noi revelații, care începe o dată cu aducerea la templu a Sfintei Fecioare.

Sărbătoarea Întrării în Templu, se referă la arătarea în lume a celei prin

Schitul Vovidenia

Pe mine personal m-a lăsat fără grai frumusețea acelor locuri, pacea care vibra în aerul parfumat al unei după-amiezi de august și credința care străbătea până la mine din fiecare piatră... Și vă recomand din suflet să mergeți și să vă umpleți sufletul cu apa vie a credinței din izvorul numit Schitul Vovidenia. Probabil că aceia dintre dvs care au participat la pelerinajul la mănăstirile din Moldova organizat în această vară de către parohia noastră, își aduc aminte de Schitul Vovidenia... Ofer aceste câteva rânduri mai cu seamă celor care nu au reușit să participe la acele momente de bucurie și înălțare sufletească...

Schitul aparține Mănăstirii Neamț, fiind situat la numai 800 m sud-est de aceasta, și la 500-600 m de șoseaua Tg. Neamț – mănăstirea Neamț. Și iată ce scrie pe pisania aflată deasupra ușii în pronaos:

„...Schitul Vovidenia, datează din secolul al XVII-lea, fiind rectitorit de Episcopul Ionichie al Romanului pe locul vechiului schit numit „SLATORUL” sau „SPIREA”, cu Hramul Sântului Ierarh Spiridon. Aici au trăit monahi iubitori de liniște din mănăstirea Neamț și tot aici și-a petrecut anii de ucenicie Ioanichie, înainte de a ajunge episcop, lucru întâmplat în

care vine mântuirea, dar și la pregătirea tainică a umanității lui Hristos, fapt ilustrat și în rânduiala slujbelor. Din această zi încep să se cânte în cadrul Utreniei Catavasiile (cântările specifice) Nașterii Domnului, care încep cu: „Hristos se naște, slăviți-L !...”

Sărbătoarea a fost instituită din veacul al VI-lea, dar ea a fost cinstită încă cu mult timp înainte. Există astfel o mențiune a ei din sec. al IV-lea, făcută de Sf. Grigorie de Nyssa., dar o mărturie privind construirea unei biserici de către împărăteasa Elena în cinstea acestui eveniment. Sf. Andrei Criteanul (sec al VII-lea) vorbește și el despre serbarea ei la Ierusalim. În sec. al VIII-lea, patriarhii Gherman și Tarasie au rostit câte o predică în cinstea acestei sărbători. În Apus, sărbătoarea a fost adoptată mult mai târziu de către papa Grigorie al XI-lea, care a celebrat-o pentru prima dată la Avignon, în 1374.

Se pare că 21 noiembrie

1747. Neuitând locul de noviciat, episcopul Ioanichie ctitorește aici o biserică din lemn în anul 1749, cu hramul Intrarea în Biserică a Maicii Domnului, popular Vovidenia.

După o sută de ani, între 1849-1857 se ridică actuala biserică, cu zid din piatră, care păstrează de la cea a episcopului Ioanichie, catapetreasma și amvonul, având ca principali ctitori pe ieroschimonahii Iosif și Ghenadie, viețuitori ai Vovideniei și pe starețul de atunci al mănăstirii Neamț, Neonil.

Biserica a cunoscut de-a lungul anilor mai multe reparații, iar între anii 1968-1969 a fost pictată în tempera de pictorul Constantin Călinescu, stareț al mănăstirii Neamț fiind Arhim. Nestor Vornicescu, iar egumen al schitului, Protos. Nazarie Chirila.

Pomenește Doamne pe toți ctitorii și binefăcătorii acestui așezământ! AMIN.”

Anca-Mihaela Fasolă

Cunoscându-ne trecutul, privim cu nădejde spre viitor:

Biserica Toma Cozma

Biserica Toma Cozma cu Hramul „Sf. Apostol Toma și Sf. Mare Muceniță Ecaterina” a fost înălțată în anul 1807, pe coasta vestică a dealului „Muntenimii”-mai târziu „mahalaua Păcurarilor”-cu o frumoasă perspectivă asupra zonei de nord-vest a orașului. Toma Cozma, primul ctitor al bisericii, a fost un boier ieșean care a deținut mai multe ranguri, fiind succesiv: șetrar, medelnicer, paharnic și ban. Biserica ctitorită de Toma Cozma împreună cu soția sa Ecaterina avea o formă simplă, fără turla și era de dimensiuni reduse. Cel de-al doilea hram al bisericii, Sf. Ecaterina, a fost pus după numele soției lui Toma Cozma. Se pare că aceasta era sora mitropolitului Veniamin Costachi, femeie de aleasă cultură

și noblețe. După moartea timpurie a soțului, ea se va călugări la mănăstirea Agapia, cu numele Elisabeta. Se știe că Toma Cozma era reprezentant al unei importante

familii boierești moldovene. Într-un act din 1827, Iancu Ralet arăta mitropolitului Veniamin Costachi că biserica fusese zidită de „răposatul

moșul meu”, deci de unchiul său.

Ctitorul închinase lăcașul la mănăstirea Ivirion, de la Muntele Athos, numind și un egumen. În contextul nevoilor extinderii urbane, dar și datorită defectuoasei administrări, la cererea moștenitorilor, mitropolitul Veniamin a anulat statutul de mănăstire închinată, transformând lăcașul în biserică de mir, având drept parohie mahalaua din jur. Mitropolitul luase această decizie întrucât egumenul grec al mănăstirii, Meletie, se angajase să facă zid de piatră împrejurul bisericii și odăi în care să locuiască slujitorii sfântului lăcaș,

dar nu făcuse nimic.

N.A.Bogdan nota, în monografia sa dedicată orașului Iași că la această biserică mai veneau câteodată, la slujbe, și rușii scapeti

neavând vreo biserică sau preot pentru ei. Aceștia aveau ca ocupație de bază birjeritul, deținând, în capitala Moldovei, aproape un monopol în privința trăsurilor pentru transport.

Un alt personaj feminin ce s-a adăugat ctitorilor acestui lăcaș este Maria Anastasiu Apostol Ketreanca. Potrivit inscripției de la intrarea în biserică, datând din 1847, se știe că aceasta acceptase să se repare lăcașul pe cheltuiala sa și, în plus, să se zidească o clopotniță și un zid împrejmuitoare. Pentru însemnata donație, numele ei trebuia să fie trecut la pomelnic, între marii ctitori, și să fie pomenit cu pietate la slujbe, cât timp se va sluji în acest lăcaș.

Biserica Toma Cozma rămâne una dintre cele mai încercate biserici din Iași. Astfel, în anul 1924 se prăbușește o parte din bolta pronaosului, iar prin lucrările efectuate între anii 1930-1932 s-a reconstruit turnul din cărămidă, s-au realizat contra-forturile exterioare și balconul interior pentru cor (cafazul), sub coordonarea preotului Emilian

Vasilovschi. După doar 12 ani avea să primească cea mai grea lovitură: bombardamentul din ziua

de 20 august 1944, lovește cumplit clădirea bisericii care se prăbușește în flăcări până la pământ în zona altarului.

Lucrările de refacere și consolidare au fost coordonate de preotul Nicolae Todicescu, între anii 1950-1954. Au mai urmat apoi alte lucrări între anii 1980-1982, când s-a consolidat turnul clopotniță, conferindu-se bisericii înfățișarea ei actuală. Biserica este zidită din piatră aparentă, în plan trilobat, cu două puternice contraforturi. Altarul și absidele laterale sunt de formă circulară atât la interior, cât și la exterior. Prin construcția turnului clopotniță, spațiul de la baza acestuia a completat în mod original spațiile inițiale - altar, naos și pronaos - adăugându-se apoi și un mic pridvor.

Importante lucrări de reparații s-au făcut și după cutremurul din 1977, lucrări încheiate în 1982, consolidându-se turnul clopotniță.

Lipsa unei structuri de rezistență unitare, continua deplă-sare

a zidului din zona altarului, datorită versantului alunecător, precum și necesitatea de a se realiza un strat suport adecvat pentru viitoarele lucrări de pictură interioară, ne-au determinat să realizăm documentația pentru lucrările de consolidare a acestei biserici pe care dorim să le începem cât mai curând.

Astfel, s-a obținut certificatul de urbanism și s-a efectuat studiul de fezabilitate, ridicarea topometrică și studiul geotehnic și s-au realizat expertiza tehnică și proiectul de consolidare fazele Arhitectură, P.T.+D.E., precum și Caietul de sarcini. De asemenea, s-a obținut avizul favorabil al Ministerului Culturii și Autorizația pentru a începe lucrările.

Desigur, cea mai importantă parte, abia acum începe. Nădăjduim, cu ajutorul Bunului Dumnezeu, cu sprijinul enoriașilor noștri, al sponsorilor și donatorilor generoși, dar și al instituțiilor statului să demarăm aceste lucrări în anul viitor, an care marchează pentru biserica noastră două veacuri de existență.

Pr. Mihai Mărgineanu

Credința și fapta

Foaie duminicală a parohiei "Toma Cozma"

În ziua de 16 noiembrie s-au împlinit 20 de ani de la întronizarea Mitropolitului Moldovei Teoctist ca Patriarh al României, aniversare care a prilejuit numeroase manifestări reflectate în paginile ziarului Lumina și la radio Tinitas.

**ÎNTRU MULȚI ANI
PREA FERICITE PĂRINTE !**

Mărturii cultural - spirituale și lucrare filantropică în parohia noastră

Ceea ce m-a fascinat dintotdeauna e faptul că, în ciuda vitregiilor vremii, Biserica Toma Cozma adăpostește câteva obiecte de importanță istorică și artistică, pe care le putem admira:

- Colecția de icoane monumentale expuse pe pereții bisericii. În număr de opt, de mari dimensiuni, acestea au fost pictate pe la 1840, în stil neoclasic, de către pictorul italian Giovanni Schiavoni (1804-1848), fiul cel mai mic al celebrului Natale Schiavoni din Veneția. El nu a fost un simplu trecător prin capitala Moldovei, ci a locuit în Iași între 1837-1844, fiind și profesor la Academia de Arte Frumoase, considerat în acea vreme cel mai talentat pictor de pe meleagurile noastre. El este și autorul a numeroase portrete, comandate de boierii cu dare de mână, câteva dintre ele păstrându-se în colecțiile Muzeului de Artă din Iași. Pentru acest motiv, în timpul domniei lui Mihail Sturdza, mitropolitul Veniamin Costachi a încredințat lui Schiavoni pictarea icoanelor destinate Catedralei Mitropolitane pe care începuse a o construi. Dimensiunile viitorului edificiu explică mărimea neobișnuită a icoanelor.
- Colecția de obiecte de cult donate de ctitor, ce cuprinde: un evangheliar ferecat, un set de sfinte vase, alături de alte odoare (chivote, cădelnițe, cruci, sfeșnice etc.), toate din secolul al XIX-lea.
- Colecția de sculptură bisericească, ce cuprinde
  - iconostasul mic, sfeșnicele în trunchi de piramidă, pupitrele și strănile din absidele laterale ale căror autori anonimi au dovedit un simț artistic deosebit.
  - Catapeteasma, din lemn de stejar sculptat, cu o bogată ornamentație, realizată cu prilejul reparației din anii 1977-1982 de către sculptorul Mihai Cotfas cu icoane pictate de pictorul Constantin Călinescu.

Se distribuie prin pangarul parohiei. Pentru susținerea acestei publicații, dar și pentru activitățile culturale și filantropice ale parohiei, primim donații în contul IBAN RO 38 RZBR 0000 0600 0027 6450 deschis la Raiffeisen Bank

Mari personalități din Vechiul și Noul Testament (18)

Astăzi, 19 noiembrie, Biserica cinstește pe Sf. Prooroc Avdie (numit și Avdia sau Obadia), al cărui nume înseamnă în grafia și rostirea ebraică "slujitorul lui Dumnezeu".

Cartea proorocului Avdie este cea mai scurtă scriere din Vechiul Testament, numărând doar 21 de versete, ceea ce nu înseamnă că este lipsită de valoare. Cartea se reamarcă printr-un limbaj poetic nuanțat, care se concentrează pe relația dintre edomiți și israeliți, prevestind prăbușirea Edomului și ridicarea israeliților. Sunt folosite adeseori comparații și metafore remarcabile. Astfel, fortărețele de munte ale lui Esau sunt așezate în locuri strategice, precum cuibul de vultur, pustietățile Edomului sunt ca hoții ce fură noaptea sau culeg rodul viilor. Apoi, păcatele edomiților sunt enumerate în ordinea gravității lor.

→ Icoana Maicii Domnului din fața catapetesmei, realizată de pictorul Dimitrie Stahi

Altarul, cu icoane vechi, cărți de cult valoroase și alte obiecte specifice serviciului liturgic. De-a lungul timpului, în jurul bisericii banului Toma Cozma s-a desfășurat o bogată activitate culturală. Aici a funcționat, în secolul al XIX-lea, o școală primară. De aceea, lângă biserică se află "strada Școalei", până astăzi. Tot aici a funcționat, în prima jumătate a veacului al XX-lea, Ateneul Popular „Toma Cozma” din Păcurari, care a organizat subscripția publică și a finanțat realizarea statuii lui Mihai Eminescu. Lucrarea, încredințată sculptorului bucureștean Schmidt-Faur, a fost instalată inițial, în 1929, pe teritoriul

Profetul pleacă de la particular la general, de la judecata lui Edom, la judecata generală, de la restaurarea lui Israel, la așezarea Împărăției lui Dumnezeu.

Edomiții, laolaltă cu celelalte neamuri, vor pieri sub pedeapsa lui Dumnezeu, în vreme ce fiii lui Israel își vor recăpăta pământurile și vor reveni la vechile lor hotare: "Și biruitorii se vor sui în muntele Sionului ca să judece muntele lui Isav; iar împărăția Domnului va fi!" (Avd 1, 21).

Potrivit profetului, Dumnezeu se răzbună cumplit pe adversarii poporului Său, dar o face în virtutea spiritului de dreptate, căci mai înainte de toate pedepsește trufia, păcatul capital din care izvorăsc toate celelalte. Ar fi de observat că legea talionului era aplicabilă în epoca respectivă.

Vasilica Onofrei

parohiei, adică în fața Universității, pe locul în care se află astăzi statuia lui A.D.Xenopol. Mutarea sa la poalele Copoului, lângă Biblioteca Centrală Universitară, s-a făcut abia în 1957.

În prezent, parohia Toma Cozma susține o bogată activitate spirituală și cultural-filantropică, reflectată consecvent în Foaia duminicală, la care, alături de mulți tineri, entuziaști, colaborez și eu.

Distinsa participare a membrilor Corului parohial, ne oferă bucuria Liturghiei frumos împodobite, iar parcul generos din jurul bisericii, bine îngrijit reflectă spiritul gospodăresc și o bună colaborare administrativă a părintelui paroh cu enoriașii săi.

Vin aici cu drag și mă simt bine în comunitatea de rugăciune a bisericii noastre. Vă invit oricând să ne fiți alături!

A consemnat Georgiana Diaconescu

Publicație editată de parohia TOMA COZMA, Str. Toma Cozma, nr. 41, cod poștal 700 554, Iași, tel/fax 211 273, e-mail: margineanu@mail.dntis.ro
Preot paroh Mihai Mărgineanu, tel. 0742 044 844
Secretar redacție: Vasilica Onofrei, tel. 0741 706 602

